Skolinspektionen

Beslut
2026-10-26
Dnr SI 2026:6348

Huvudman

Örnsköldsviks kommun
kontaktcenter@ornskoldsvik.se

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola, Skorpedskolan i Örnsköldsviks kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Örnsköldsviks kommun att senast **fredag den 19 februari 2027** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra studietid, att utreda behov av särskilt stöd och utvärdera åtgärdsprogram samt att anmäla oro till socialnämnden. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Örnsköldsviks kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Örnsköldsviks kommun ska vidta följande åtgärder

Extra studietid

1. Se till att samtliga elever i årskurserna 4–6 erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen. Huvudmannen ska inkomma med dokumentation där det framgår när undervisningen av extra studietid är utlagd samt på vilket sätt det möjliggjorts för elever som är i behov av skolskjuts att delta i den extra studietiden. (10 kap. 5 a § skollagen[1])

Utreda behov av särskilt stöd och utvärdera åtgärdsprogram

2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat det till, ska rektorn se till att starta en utredning. I varje sådan utredning om behov av särskilt stöd som startas

[1] I dess lydelse SFS 2022:730

ska samråd ske med elevhälsan. Rektorn ska dokumentera hur många anmälningar om behov av särskilt stöd som inkommit till rektorn under perioden den 26 oktober 2026 till den 12 februari 2027 samt vilket datum som utredning har startat för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

3. Se till att efter utvärdering av åtgärdsprogram fatta beslut om nytt åtgärdsprogram eller beslut om att avsluta åtgärdsprogrammet. Besluten ska fattas av rektor eller den rektorn delegerat till. Inkom med de åtgärdsprogram som har utvärderats under perioden den 26 oktober 2026 till den 12 februari 2027 samt nya åtgärdsprogram eller beslut om att avsluta åtgärdsprogram. (3 kap. 9 § skollagen)

Anmäla oro till socialnämnden

4. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 12 februari 2027 informera samtliga lärare och övrig personal om skyldigheten att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om, eller misstänker att ett barn far illa. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 a §, 29 kap. 13 § andra stycket skollagen samt 19 kap. 1 § socialtjänstlagen [2025:400])

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser garanterad undervisningstid samt arbete för att förebygga och upprätthålla trygghet och studiero.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2026:6348) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2026 inlett en tillsyn av Skorpedskolan i Örnsköldsviks kommun. Skolan har cirka 40 elever från förskoleklass till årskurs 6.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Skorpedskolan följer gällande bestämmelser om extra studietid, att anmäla och utreda behov av särskilt stöd, att utvärdera åtgärdsprogram, anmälan till socialnämnden, garanterad undervisningstid samt arbete för att förebygga och upprätthålla trygghet och studiero.

Tillsynen har genomförts genom lektionsobservationer samt intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och biträdande rektorn den 8 och 9 september 2026. Rektorn intervjuades digitalt den 16 september 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat timplan, scheman och åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare uppger att elever i årskurs 4–6 erbjuds extra studietid, på skolan benämnd läxhjälp, mellan klockan 7.30 och 8.00 varje dag från tisdag till fredag. Lärarna ansvarar för ett pass var varje vecka. Vid Skolinspektionens tillsynsbesök på skolan i början av september 2026 uppger lärare att ingen elev har deltagit på läxhjälpen under innevarande läsår. Elever i årskurs 4–6 berättar att läxhjälpen inte har startat än den här terminen. Rektorn och biträdande rektorn berättar att extra studietid/läxhjälp brukar vara direkt innan eller efter de övriga lektionerna. Varken rektorn eller biträdande rektorn kan med säkerhet säga hur den extra studietiden är organiserad det här läsåret. Av skolans scheman framgår inte när det har lagts ut extra studietid.

Lärare berättar att vårdnadshavare behöver skjutsa eleverna till skolan eller så behöver eleverna ta sig till skolan själva om de ska delta i läxhjälpen på morgonen. Detta eftersom skolbussarna anländer till skolan klockan 7.40 respektive 8.00. Lärarna uppskattar att cirka 95 procent av eleverna åker skolbuss till skolan. Lärare säger att de själva fördelar läxhjälpspassen och att biträdande rektorn sagt att huvudsaken är att alla minuter är med på schemat, sedan hur många elever som kan delta är ”en annan femma”. Lärare uppger att schemaläggningen är svår eftersom de inte kan påverka busstiderna. Biträdande rektorn uppger att det säkert kan vara vissa elever som inte kan delta på läxhjälpen på grund av busstiderna.

I huvudmannens synpunkter på tjänsteanteckningen efter tillsynsbesöket skriver rektorn att de kommer att kontrollera om den extra studietiden omfattar den tid som eleverna har rätt till och om skolskjutsens tider gör det möjligt för eleverna att delta. Om organisationen inte fungerar behöver den ses över, uppger rektorn.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden (10 kap. 5 a § skollagen[2]).

Av förarbetena framgår bland annat att den extra studietiden är undervisning som syftar till att elever ska få hjälp med läxor och annat skolarbete, och på det sättet ta igen, befästa och fördjupa sina ämneskunskaper. Verksamheten kan också ge eleverna tillfälle att utveckla och använda olika inlärningsstrategier samt planera, genomföra och utvärdera sitt eget lärande (prop. 2021/22:111 s. 15–16).

Det framgår vidare av förarbetena att kostnadsfri skolskjuts bör anordnas på så sätt att eleverna inte ska behöva avstå från att delta i extra studietid. Vid planeringen av studietiden behöver hänsyn därför tas till att elever som deltar kan ha behov av skolskjuts (prop. 2021/22:111 s. 20).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att alla elever i årskurserna 4–6 inte erbjuds extra studietid om minst två timmar per vecka. Lärare uppger att den extra studietiden erbjuds 30 minuter på morgonen fyra dagar i veckan samtidigt som eleverna uppger att den extra studietiden inte startat än för terminen. Oaktat detta visar Skolinspektionens utredning att elever som åker skolskjuts inte har möjlighet att delta på delar av, eller hela den extra studietiden. Det är viktigt att samtliga elever i årskurserna 4–6 informeras om när den extra studietiden är samt ges en reell möjlighet att delta på den extra studietiden.

Efter Skolinspektionens tillsynsbesök har huvudmannen genom rektorn uppgett att organisationen för extra studietid behöver ses över ifall den inte fungerar. Huvudmannen har dock inte presenterat någon lösning för hur alla elever i årskurserna 4–6 kommer ges möjlighet att delta på extra studietid. Dessa synpunkter påverkar därför inte Skolinspektionens bedömning.

Anmäla och utreda behov av särskilt stöd samt utvärdera åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmäla elevers behov av särskilt stöd

I dokumentationen av skolans systematiska kvalitetsarbete 2025/2026 anges att det finns flertalet elever med stora stödbehov. Exempelvis anges att det i blivande årskurs 3 och 4 finns stödbehov utifrån språkutveckling hos flera elever och att

[2] I dess lydelse SFS 2022:730

det i blivande årskurs 6 finns elever i stort behov av hjälp för att ha en chans att nå godkända betyg i slutet av årskurs 6.

Lärare uppger att anmälningar om behov av särskilt stöd kan göras både muntligt och via blanketter. En lärargrupp uppger att de tagit upp fler än 15 elever i årskurserna 2 till 6 med elevhälsan, där lärarna anser att extra anpassningar inte räcker till för att eleven ska nå kriterierna för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller betygskriterierna. En annan lärargrupp nämner två elever där lärarna under vårterminen 2026 anmälde till elevhälsan att eleverna behöver utredas för behov av särskilt stöd. Personal från elevhälsan uppger att dessa två elever anmäldes för behov av särskilt stöd i april 2026 och rektorn uppger att hen är av uppfattningen att anmälningarna kom in i maj 2026.

Starta utredning av elevers behov av särskilt stöd

Lärare uppger att de har anmält elever för utredning om behov av särskilt stöd, men att det sedan inte tas vidare. Lärare säger att de ofta i stället får uppmaningen att kontakta vårdnadshavarna och att ärendet på så sätt återförs till lärarna. Lärare uppger att de, när de anmält att elever kan behöva utredas för särskilt stöd, kan få höra att det inte låter bra, men att skolan inte kan göra något där, att de måste tänka på de elever som det är mest akut för.

Elevhälsans personal uppger att när lärare anmäler att elever behöver utredas för behov av särskilt stöd så kan frågeställningen ibland vara otydlig, vilket försvårar bedömningen av vilken utredning som behöver göras och vilka professioner som behöver involveras. Rektorn uppger att en anmälan inte alltid leder till att en utredning om särskilt stöd inleds. Det kan finnas andra vägar att gå i arbetet med elevens stödbehov, säger rektorn.

Lärare uppger vidare att det ännu inte har gjorts någon utredning om särskilt stöd för de två elever som anmäldes under vårterminen 2026. Elevhälsans personal uppger i början på september 2026 att det ska göras pedagogiska utredningar för de två eleverna. Rektorn uppger en vecka senare att utredning om särskilt stöd har påbörjats för en av eleverna.

Utvärdera åtgärdsprogram

Av inkommen dokumentation samt av utsagor från elevhälsans personal, biträdande rektorn och rektorn framgår att det finns en elev som har åtgärdsprogram på skolan. Åtgärdsprogrammet beslutades av rektorn i september 2025 och elevens vårdnadshavare har medverkat när åtgärdsprogrammet utarbetades. Av åtgärdsprogrammet framgår vilket behov av särskilt stöd eleven har och hur det ska tillgodoses. Åtgärdsprogrammet utvärderades i juni 2026 och specialpedagogen har skrivit in resultatet av utvärderingen i åtgärdsprogrammet. Det står där att åtgärdsprogrammet fortsätter i sin helhet.

Rektorn uppger att det är rektorn som fattar beslut om åtgärdsprogram och att specialpedagogen ansvarar för utvärdering av åtgärdsprogram. Rektorn kan involveras i utvärderingen om det efterfrågas. Om utvärderingen visar att eleven fortsatt är i behov av särskilt stöd förlängs åtgärdsprogrammet som även kan justeras vid behov. Rektorn uppger att hen är osäker på om ett nytt beslut om

åtgärdsprogram egentligen ska fattas efter utvärdering i stället för att befintligt åtgärdsprogram ska betraktas som förlängt.

Rättslig reglering

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Beslut om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § skollagen får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd (28 kap. 16 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Även om personalen uppmärksammar och anmäler elever som, trots stöd i form av extra anpassningar, riskerar att inte nå betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas startas inte alltid en utredning om särskilt stöd. Av Skolinspektionens utredning framgår att lärare under vårterminen 2026 åtminstone anmält två elever där det i början av september 2026 inte hade startats någon utredning om särskilt stöd.

Rektorn uppger även att en anmälan om behov av särskilt stöd inte alltid leder till att en utredning inleds, då det kan finnas andra vägar att gå i arbetet med elevens stödbehov.

När lärare anmäler att en elev kan vara i behov av särskilt stöd är rektorn skyldig att skyndsamt se till att starta en sådan utredning. Det är enligt skollagens krav inte frivilligt för rektorn att välja mellan att starta och inte starta en utredning om särskilt stöd efter att en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd inkommit. Utredningen kan vara olika omfattande, men rektorn är alltid skyldig att se till att elevens behov av särskilt stöd utreds.

Skolinspektionens utredning visar vidare att det efter utvärdering av ett åtgärdsprogram inte fattats något nytt beslut om åtgärdsprogram. Av utvärderingen framgår att åtgärdsprogrammet fortsätter i sin helhet. Efter utvärdering av åtgärdsprogram ska rektor eller den rektorn delegerat till fatta beslut om nytt åtgärdsprogram om eleven fortsatt är i behov av särskilt stöd eller beslut om att avsluta åtgärdsprogrammet, om stödbehovet upphört. Att rektorn efter utvärdering av åtgärdsprogram inte fattat nytt beslut om åtgärdsprogram är en brist.

Anmäla oro till socialnämnden

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare uppger att de under läsåret 2025/26 anmälde oro till socialtjänsten för en elev, men att de inte har anmält oro för alla elever där det skulle behövas. Lärarna nämner ytterligare sex elever som lärarna anser borde ha orosanmälts under de senaste läsåren. Enligt lärare är det lärarens namn som ska stå på orosanmälan. Lärarna anser att det skulle vara bättre om biträdande rektorn stod för anmälningarna eftersom dessa kan påverka relationen med vårdnadshavare och elever. Lärare uppger att när de tagit upp med biträdande rektorn och elevhälsan att skolan borde göra orosanmälan för elever, så har biträdande rektorn och elevhälsan sagt att de ska börja med att boka ett möte. När det är gjort ska de testa att ringa hem till vårdnadshavarna igen, berättar lärare.

Biträdande rektorn och rektorn uppger att skolan gjort orosanmälan för en elev. Biträdande rektorn uppger att skolan följer de riktlinjer som finns för orosanmälningar och att det är lärarna som skriver under en orosanmälan. Elevhälsan eller biträdande rektorn kan stå med på orosanmälan om lärarna vill det, uppger biträdande rektorn.

Rektorn uppger att hen känner till att pedagoger kan vara ovilliga att själva göra en orosanmälan och i stället kan önska att rektorn står för anmälan. Rektorn uppger vidare att det kan vara så att orosanmälningar fastnar på grund av det. Det finns dock inte några direktiv från skolledningen om att personalen ska avstå från att göra orosanmälningar. Rektorn säger att det är de personer som arbetar närmast eleven och känner oro som ska göra en orosanmälan, och att ledningen försöker stödja personalen så mycket de kan.

I huvudmannens synpunkter på tjänsteanteckningen efter tillsynsbesöket skriver rektorn att personalen informeras om deras anmälningsskyldighet, och att rektor, biträdande rektor och elevhälsa finns tillgängliga för stöd och vägledning när en medarbetare känner oro eller är osäker. De ser ett utvecklingsområde i att pedagoger ibland önskar att rektor ska stå som anmälare. De behöver möta den tvekan med stöd och vägledning så att den inte leder till att en anmälan fördröjs eller uteblir, skriver rektorn.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjlighet till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet

som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 a § skollagen).

Skolan ska genast göra en anmälan till socialnämnden om personalen i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Anmälningsskyldigheten omfattar alla som arbetar på skolan (29 kap 13 § andra stycket skollagen samt 19 kap. 1 § socialtjänstlagen).

Av förarbeten framgår att anmälaren inte behöver sätta sig in i om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd, utan kan utgå från sina egna iakttagelser och sin egen bedömning om ett barn far illa eller riskerar att fara illa (prop. 2012/13:10 s. 136).

Det framgår också av förarbeten att det är viktigt att kommunerna informerar om anmälningsskyldigheten och kommer överens om hur man kan underlätta för dem som är anmälningsskyldiga att uppfylla sitt ansvar. Det framgår vidare att det är angeläget att det finns tydliga rutiner för hur anmälningar hanteras men att det ytterst måste vara upp till var och en att ansvara för hur rutinerna ska formaliseras (prop. 2012/13:10 s. 48).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte alltid gör en anmälan till socialnämnden vid misstanke om att ett barn far illa, vilket är en brist. Av Skolinspektionens utredning framgår att det under senaste läsåren varit flera elever som lärare anser att det borde ha gjorts en orosanmälan för, men där detta inte skett. Skolinspektionen noterar även att det finns diskussioner mellan lärare och skolledning huruvida orosanmälningar för specifika elever ska göras samt vem som ska göra orosanmälningarna, vilket har lett till att flera orosanmälningar inte blivit av.

Skolinspektionen vill här framhålla att alla som arbetar på skolan har ett personligt ansvar för att anmälan görs till socialnämnden om de får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Anmälningsskyldigheten är absolut och får således inte bli föremål för överväganden av den anmälningsskyldige själv. Är omständigheterna sådana som anges i bestämmelsen om anmälningsskyldighet ska en anmälan göras till socialnämnden.

Även om anmälningsskyldigheten är personlig är det ytterst huvudmannens skyldighet att säkerställa att orosanmälningar görs i de fall personal bedömer att det är befogat. Skolinspektionen vill också framhålla att det är tillräckligt att det föreligger misstankar om att ett barn far illa för att anmälningsskyldigheten ska träda in. Skolinspektionen ser positivt på att rektorn nu vill stärka stödet för medarbetare som känner osäkerhet inför orosanmälningar. Detta ändrar dock inte Skolinspektionens bedömning, då personal på skolan haft misstankar om att barn kan fara illa, utan att detta anmälts till socialnämnden.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Örnsköldsviks kommuns verksamhet vid Skorpedskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra studietid, att utreda behov av särskilt stöd och utvärdera åtgärdsprogram samt att anmäla oro till socialnämnden. Det finns därför skäl att förelägga Örnsköldsviks kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inkommit med timplan för Örnsköldsviks kommuns skolor samt skolans scheman som gällde vid början av höstterminen 2026. Den 21 september 2026 inkom nya scheman för höstterminen 2026.

I Örnsköldsviks kommuns timplan har det för samtliga ämnen på såväl lågstadiet som mellanstadiet lagts lika mycket eller mer undervisningstid jämfört med den nationella timplanen. I skolans nya scheman för höstterminen 2026 har det på både lågstadiet och mellanstadiet lagts ut cirka 10 procent mer undervisningstid än vad den nationella timplanen anger som minimum.

Elever i årskurs 3 och 4 uppger att de har 15 minuter rast mellan första och andra lektionen på morgonen även om det i schemat står att det inte är någon rast. Elever i årskurs 5 och 6 uppger att de har 5 till 10 minuter rast mellan första och andra lektionen på morgonen där det enligt schemat inte är rast. Också på torsdagar när de har långdag så har de rast även om det inte står i schemat.

Lärare uppger att de lägger skolans scheman själva. De har inget datorprogram för schemaläggningen utan har gjort manuella beräkningar för att säkerställa att eleverna får den garanterade undervisningstiden. Lärarna säger att det på papperet går att få ut undervisningstiden men att det är svårare i verkligheten. Lärare uppger vidare att eleverna har pauser mellan lektionerna även om dessa inte framgår av schemat. Eleverna på mellanstadiet har en bensträckare mellan de två första lektionerna varje dag och lärarna har också lagt in bensträckare när eleverna går långa dagar.

Biträdande rektorn uppger att där lektioner ligger kloss i kloss i schemat kan elever ha kortare bensträckare. Rektorn uppger att både lärarna och skolledningen gör beräkningar för att kontrollera att rätt undervisningstid läggs ut i schemat.

Rättslig reglering

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar (10 kap. 5 § skollagen[3]). Den garanterade undervisningstiden är fördelad i en timplan. Av bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) framgår minsta undervisningstid i timmar per stadium och ämne. I lågstadiet är den garanterade undervisningstiden 1 882

[3] I dess lydelse SFS 2017:620

timmar. I mellanstadiet är den garanterade undervisningstiden 2 334 timmar. Huvudmannen får besluta om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade undervisningstiden. Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden (10 kap. 4 § skollagen och 9 kap. 3–4 §§ och bilaga 1 till skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning framgår att elever på mellanstadiet får mindre undervisningstid än det som framgår av skolans scheman. Detta eftersom det i verkligheten är raster/bensträckare mellan lektioner som enligt schemat ligger kloss i kloss. Dessa raster minskar undervisningstiden olika mycket i olika ämnen, beroende på vilka ämnen eleverna har innan och efter rasterna. Samtidigt har det i skolans scheman med marginal lagts ut mer undervisningstid än vad som krävs enligt den nationella timplanen. Det är därför inte visat att eleverna ges för lite undervisningstid i något ämne eller totalt för stadiet.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Örnsköldsviks kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller garanterad undervisningstid. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbete för att förebygga och upprätthålla trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Trygghet

Lärare uppger att samspelet mellan de äldre eleverna på skolan kan vara stökigt, och såväl lärare som elevhälsans personal uppger att det finns utmaningar med de äldre elevernas språkbruk. Lärare uppger dock att det har varit en positiv utveckling och att de inte känner någon oro när det gäller tryggheten på skolan. Rektorn uppger också att tryggheten på skolan har utvecklats positivt.

Elever berättar att det har varit problem med tryggheten på toaletterna då det gick att klättra över toalettbåsen. Nu är situationen bättre eftersom det har satts ett lås på ytterdörren till toaletterna. Även lärare och elevhälsans personal uppger att det har varit problem med tryggheten på toaletterna. I tio år har de lyft problemet och krävt att toaletterna byggs om. Nu har de själva löst problemet genom att sätta ett lås på ytterdörren så bara en elev åt gången kan vara i rummet med alla toaletter. Någon elev uppger att även omklädningsrummen på idrotten inte känts som en trygg plats, ifall killarna kommer in till tjejerna, men att idrottsläraren nu brukar sitta utanför omklädningsrummen när eleverna byter om.

Lärare, elevhälsans personal, biträdande rektorn och rektorn ger alla exempel på hur de på skolan arbetar för att förebygga och upprätthålla elevernas trygghet. De nämner bland annat att det görs enkäter och trygghetsvandringar, att lärare ingriper och bryter situationer när något inträffar, att de sedan pratar med inblandade elever, att de kartlägger situationen ifall samma elev utsätts återkommande, att de arbetar enligt en konsekvenstrappa som blivit tydligare och att de i perioder har förstärkt med fler vuxna ute på rasterna. Skolan har ett trygghetsteam som bland annat går igenom händelserapporter vid kränkningar,

för att se om det finns mönster och för att bestämma åtgärder. Samtidigt är de en liten enhet och lärare berättar att det ibland känns som att alla lärare är med i trygghetsteamet. De vet alla vad som pågår och de tar tag i situationer som uppstår.

Studiero

Elever och lärare uppger att studieron på lektionerna varierar mellan olika dagar, mellan lektioner i olika ämnen och mellan elevgrupper. Även biträdande rektorn uppger att det finns utmaningar med studieron, framför allt i de högre årskurserna. Samtidigt uppger biträdande rektorn, elevhälsans personal och rektorn att studieron har blivit bättre de senaste åren.

Lärare uppger att studieron påverkas negativt av enskilda elevers utmaningar, och att lärarna skulle önska mer resurser för att möta dessa utmaningar. Bland annat skulle de önska att elevhälsan var mer på plats på skolan.

Lärare, elevhälsans personal, biträdande rektorn och rektorn ger alla exempel på hur de på skolan jobbar för att förebygga och upprätthålla studieron. De nämner bland annat att det gjorts ett arbete med att utveckla lärarnas ledarskap i klassrummet och med att skapa tydlighet för eleverna, att det genomförs elevenkäter och att det finns skolregler samt en konsekvenstrappa. Vidare har grupper delats upp för att skapa mindre och bättre fungerande konstellationer. En lärare tänder stearinljus i klassrummet när det är bra arbetsro och när ljuset har brunnit ner får eleverna en belöning. Vidare finns det bänkskärmar, elever får rörelsepauser och såväl lärare som personal från elevhälsan har samtal med elever och vårdnadshavare i de fall elever stör ordningen.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Det ska på skolenheten bedrivas både ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero och ett arbete för att upprätthålla tryggheten och studieron. Huvudmannen ska säkerställa att arbetet bedrivs och rektorn ska ansvara för arbetet (5 kap. 3 § skollagen).

I förarbetena till ovannämnda bestämmelse anges att ett förebyggande arbete bland annat innebär att skolor och huvudmän följer upp elevernas trygghet och studiero, analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och ha studiero samt aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas (prop. 2021/22:160 s. 229–230).

Vidare anges i förarbetena att ett arbete för att upprätthålla tryggheten i skolmiljön omfattar exempelvis att aktivt motverka trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande behandling och mobbning. Att upprätthålla tryggheten kan även till exempel innebära att se till att personalen har förutsättningar att hantera ordningsstörningar eller att nödvändiga åtgärder vidtas när det gäller enskilda elever.

Ett arbete för att upprätthålla studieron i undervisningen kan bland annat innebära att se till att verksamheten organiseras på ett lämpligt sätt för att främja

en kvalitativ undervisning eller att utveckla lärarnas ledarskap. (Prop. 2025/26:193 s. 151).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att det finns utmaningar på skolan med trygghet och studiero. Utredningen visar dock att skolan följer upp, analyserar och vidtar åtgärder utifrån verksamhetens behov för att förbättra tryggheten och studieron. Skolinspektionen bedömer därför att det på skolan bedrivs ett arbete för att förebygga och upprätthålla både trygghet och studiero, och att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Jessika Andersson

Beslutsfattare
Signerat av: Jessika Andersson

X Terje Holand

Föredragande
Signerat av: Terje Holand

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Johannes Eklund och Sabina Vinter medverkat.